

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

07 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Guzun Ion și Boico Victor,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 29 septembrie 2020 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 decembrie 2020, declarat în propria cauză penală de către inculpatul

Stațiuc Victor Xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat în s. xxxxx, r-nul xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 19.05.2020 – 29.09.2020;

2. instanța de apel: 23.10.2020 – 02.12.2020;

3. instanța de recurs: 20.05.2021 – 07.10.2021.

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 29.09.2020, Stațiuc Victor a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal și, potrivit prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

S-a încasat de la Stațiuc Victor beneficiul statului suma de 5080 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Stațiuc Victor, la data de 11.03.2020, aproximativ la ora 21.30, aflându-se în stradă, în fața gospodăriei lui Nizelschi Ivan, amplasată în satul xxxxx, raionul xxxxx, intenționat, urmărind scopul cauzării leziunilor corporale lui Nizelschi Ivan, i-a aplicat ultimului câteva lovituri în regiunea capului, în special a feței, de la ce acesta a căzut, după care a continuat să-i aplice multiple lovituri cu picioarele tot în regiunea capului, cauzându-i în rezultat

victimei leziuni corporale grave periculoase pentru viață, sub formă de trauma cranio-cerebrală închisă, manifestată prin hemoragii la țesuturile moi a capului parietal - temporal bilateral, hematom subdural emisferic pe dreapta, hemoragie subarahnoidiană a ambelor emisfere, contuzie și dilacerare cerebrală frontal și temporal bazal pe stânga, multiple echimoze pe față, confirmate prin concluziile raportului de expertiză medico-legală nr. xxxxx din 05.05.2020, de la care a decedat.

Cauza penală a fost examinată conform art. 364¹ Cod de procedură penală în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

3. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apel de către avocatul Gafton Mihail în numele inculpatului, care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței, în partea stabilirii pedepsei inculpatului în temeiul art. 151 alin. (4) Cod penal, în mărime de 8 ani privațiune de libertate și privind faptul încasării din contul inculpatului în beneficiul statului a 5080 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului Stațuc Victor să-i fie stabilită o pedeapsă, în temeiul art. 151 alin. (4) Cod penal, în mărime de 6 ani și 3 luni privațiune de libertate, cu respingerea cererii acuzatorului de stat de încasare a cheltuielilor judiciare în mărime de 5080 lei din contul inculpatului în beneficiul statului, ca fiind ilegală.

3.1. În argumentarea apelului, apelantul a invocat că:

- instanța corect a indicat elementele atenuante a infracțiunii săvârșite de către inculpat, enumerându-le, dar nefiind aplicată analiza lor juridico social și în rezultat neținând cont de ele la etapa numirii pedepsei finale, ori vizualizând sentința s-a constatat lipsa acestui fapt;

- instanța a omis supunerea sub aspectul analizei date și faptul comportamentului părții vătămate, ori ultimul fără careva temeii verosimil primul a atacat inculpatul, care și a fost nevoit să se apere, negestionând situația de conflict cu diligență, pentru a nu admite aplicarea loviturilor cu piciorul;

- instanța a trecut cu vederea probatoriul din dosar, care vădit dovedește faptul că partea vătămată câteva zile aflându-se în instituția medicală nu a fost supusă investigațiilor de rigoare și nu a fost efectuată intervenția chirurgicală, care ar fi putut cu eficacitate să îi păstreze viața;

- dispunând de toate circumstanțele atenuante, și nici o circumstanță agravantă, dispunând de faptul că inculpatul prima dată a săvârșit o infracțiune, e caracterizat pozitiv, la întreținere are trei copii minori, a conștientizat fapta, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, cauza a fost examinată în ordinea art. 364¹ Cod de procedură penală, și-a recunoscut vina, instanța așa și nu a argumentat, nu a analizat sub formă

de răspuns față de argumentele și solicitările părții apărării - de ce nu a fost posibil și legal de a-i numi pedeapsă inculpatului conform normei imputate, în limita minimă, adică 6 ani și 3 luni privațiune de libertate.

Faptul dat denotă că inculpatul nu a beneficiat de un proces echitabil, ori instanța numind volumul pedepsei nu a luat în calcul și nu a argumentat plauzibil mărimea pedepsei de 8 ani privațiune de libertate;

- conform Constituției RM, legislației penale, cheltuelile judiciare cum ar fi: plățile care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali, sunt cheltuelile judiciare ce se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, ori cheltuelile de descoperire, probare a infracțiunilor, cheltuelile de judecare a cauzelor, are loc din contul statului ca o garanție de bază a cetățenilor în procedură penală, cum ar fi acesul liber la justiție.

Necătând la acest fapt, și la practica Curții Supreme de Justiție din RM, instanța a admis cererea acuzatorului de stat de a încasa din contul inculpatului cheltuelile de efectuare a expertizei judiciare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 decembrie 2020, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat, cu menținerea sentinței atacate.

4.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, instanța de fond, analizând probele din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, și veridicității, precum și toate în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, a conchis că vinovăția inculpatului Stațuc Victor de săvârșirea faptei prejudiciabile indicate în pct. 1 supra este dovedită integral, și califică această faptă ca infracțiune prevăzută de art. 151 alin. (4) Cod penal, conform indicilor calificativi: *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale, periculoasă pentru viață, care a provocat decesul victimei.*

La stabilirea categoriei și mărimii pedepsei inculpatului Stațuc Victor, instanța de fond a ținut cont de următoarele circumstanțe:

Legea penală prevede pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal, pedeapsa sub formă de închisoare de la 12 la 15 ani.

Totodată, dat fiind faptul că inculpatul Stațuc Victor a recunoscut săvârșirea faptei infracționale indicate în rechizitoriu și că, la solicitarea sa, judecarea cauzei a avut loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, limitele pedepsei sub formă de închisoare, prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal, se reduc de drept cu 1/3 (o treime), ceea ce constituie închisoare de la 8 la 10 ani.

Aplicând în prezenta cauză prevederile art. 61 și 75 alin. (1) și (2) Cod penal, instanța de fond a ținut cont de următoarele aspecte relevante: gravitatea infracțiunii săvârșite de inculpat, care se atribuie la categoria de infracțiuni deosebit de grave (art. 16 alin. (5) Cod penal); inculpatul la locul de trai este caracterizat pozitiv, nu are antecedente penale și/sau contravenționale, are trei copii minori la întreținere, nu este angajat în câmpul muncii, nu are grad de dizabilitate; la evidența medicului psihiatru sau narcolog nu se află, de prezența circumstanțelor atenuante prevăzute de art. 76 alin. (1) lit. e), f) Cod penal: contribuirea activă la descoperirea infracțiunii; repararea benevolă a pagubei pricinuite (a achitat, succesorului părții vătămate bani în sumă de 10.000 lei pentru cheltuieli de înmormântare); că potrivit rechizitoriului nu au fost constatate și indicate circumstanțe agravante prevăzute de art. 77 Cod penal; consecințele infracțiunii: în rezultatul infracțiunii săvârșite de inculpat, partea vătămată a decedat; după săvârșirea infracțiunii inculpatul Stațiu Victor a avut un comportament corect, fără încălcări de lege, în ședința de judecată a indicat că se căiește sincer.

Astfel, având în vedere circumstanțele cauzei enunțate mai sus, conducându-se de principiile generale de aplicare și individualizare a pedepsei consfințite în art. 61 și art. 75 Cod penal, de Regula nr. 6 din Recomandarea nr. R (92) a Comitetului de miniștri către statele membre referitoare la regulile europene asupra sancțiunilor aplicate în comunitate, adoptată de Comitetul de Miniștri în 19 octombrie 1992, instanța de fond a considerat că inculpatului Stațiu Victor urmează a-i fi aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Instanța de apel a considerat că, categoria și termenul pedepsei aplicate inculpatului este echitabilă faptei infracționale săvârșite, fiind în corespundere cu împrejurările cauzei, normele legale și că va atinge scopul de corectare și reeducare a inculpatului, careva abateri de lege la aplicarea pedepsei date nefiind stabilite, la fel nefiind temeuri de aplicare a unei pedepse mai blânde, după cum a solicitat partea apărării.

Totodată, instanța de apel a constatat, că judecând cauza penală în privința lui Stațiu Victor, în latura admiterii solicitării încasării cheltuielilor pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară, instanța de fond nu a admis derogări de la procedura penală, ce ar conduce la casarea sentinței instanței de fond, în legătură cu ce apelul declarat și în latura respectivă se respinge ca nefondat, temei de casare a sentinței instanței de fond din motivele invocate de avocat nefiind stabilite. Instanța de fond la adoptarea soluției a motivat, că în cadrul urmăririi penale au fost suportate cheltuieli

judiciare în mărime de 5080 lei pentru efectuarea expertizei judiciare nr. 202010C0176 din 05.05.2020.

În conformitate cu prevederile art. 229 alin. (1), (2) și art. 397 pct. 5) Cod de procedură penală, instanța a dispus încasarea de la inculpatul Srațuic Victor în beneficiul statului suma de 5080 lei (cinci mii optzeci) lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

Analizând materialele cauzei penale și audiind participanți la proces, instanța de apel a ajuns la concluzia că soluția instanței de fond este una justă, astfel solicitarea avocatului privind trecerea în contul statului a cheltuielilor de judecată pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. xxxxx din 05.05.2020 în sumă de 5080 lei, fiind neîntemeiată.

5. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs ordinar de către inculpatul Stațuic Victor, care fără a face referire la vreun temei de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței primei instanțe și a deciziei instanței de apel.

În argumentarea recursului invocă următoarele aspecte:

- instanța a omis supunerea sub aspectul analizei și faptul comportamentului părții vătămate, ori ultimul fără careva temei verosimil primul a atacat inculpatul, care și a fost nevoit să se apere, negestionând situația de conflict cu diligență, pentru a nu admite aplicarea loviturilor cu piciorul;

- instanța a trecut cu vederea probatoriul din dosar, care vădit dovedește faptul că partea vătămată câteva zile aflându-se în instituția medicală nu a fost supusă investigațiilor de rigoare și nu a fost efectuată intervenția chirurgicală, care ar fi putut cu eficacitate să îi păstreze viața;

- dispunând de toate circumstanțele atenuante, și nici o circumstanță agravantă, dispunând de faptul că prima dată am săvârșit o infracțiune, sânt caracterizat pozitiv, la întreținere am trei copii minori, am conștientizat fapta, am contribuit activ la descoperirea infracțiunii, mi-am recunoscut vina, instanța urma să-mi numească o pedeapsă mai blândă, de 6 ani și 3 luni privațiune de libertate.

6. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului declarat de către inculpatul Stațuic Victor, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat. Or, pedeapsa aplicată inculpatului corespunde faptelor comise și criteriilor de individualizare a pedepsei.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal constată că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este declarat peste termen.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs a deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

La caz, se reține că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 decembrie 2020, în prezența inculpatului Stațuc Victor asistat de avocatul Gafton Mihai, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din instanța de apel (f.d. 169), fiind notificat că pronunțarea integrală a deciziei va avea loc pe data de 30 decembrie 2020.

Ulterior, la 30 decembrie 2020, în lipsa inculpatului notificat Stațuc Victor, a fost pronunțată integral decizia instanței de apel, iar la 04 ianuarie 2021 copia deciziei a fost expediată inculpatului (f.d. 182).

Astfel, Colegiul penal menționează că potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel, curge de la data pronunțării acesteia.

În acest context, Colegiul penal reține că la 04 mai 2021, conform ștampilei oficiului poștal pe plic (f.d. 189), inculpatul Stațuc Victor, declară recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel, evident peste termenul legal de declarare a recursului ordinar prevăzut de lege, fără a invoca argumente întemeiate privind depunerea tardivă a recursului.

În acest sens, Colegiul penal statuează că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Prin urmare, Colegiul penal conchide, că recursul ordinar declarat la 04 mai 2021 de către inculpatul Stațuc Victor, împotriva deciziei instanței de apel din 02 decembrie 2020, este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

Mai mult, Colegiul penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale,

având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă a deciziei și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza Ponomariov vs Ucraina (03 aprilie 2008) Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe noi descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

De asemenea, Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza Bodiu vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 decembrie 2020, în propria cauză penală de către inculpatul **Stațiu Victor Xxxxx**, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **27 octombrie 2021**.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecătorii

Guzun Ion

Boico Victor